

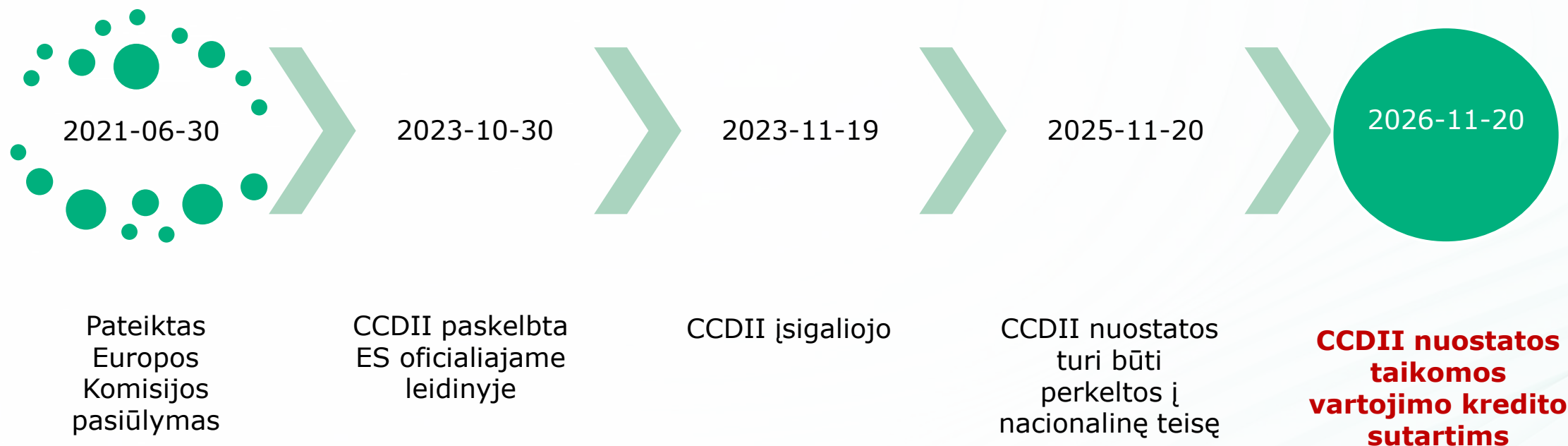
LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2225 dėl vartojimo kredito sutarčių

Vilnius, 2024 m. sausio 16 d.

CCDII: siekiami tikslai, perkėlimas ir taikymas

Užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį

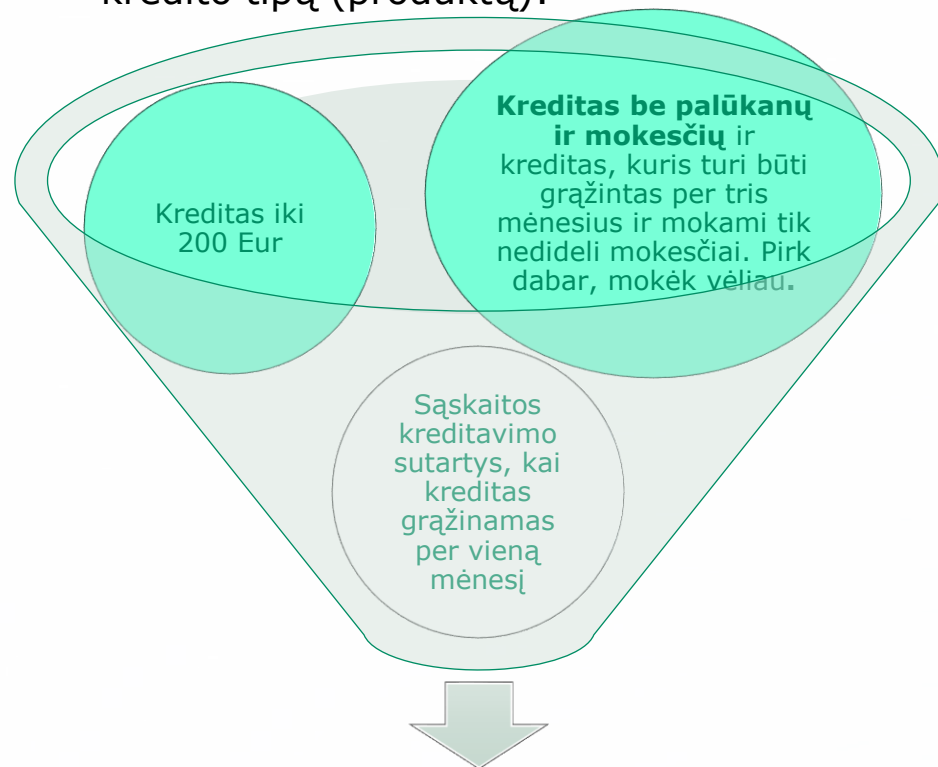
Pagerinti vidaus rinkos veikimą vartojimo kredito srityje, numatant harmonizuotas taisykles

CCDII reguliaciniai pokyčiai

Taikymo sritis	Plečiasi taikymo sritis, tačiau nustatomos ir naujos išimtys
Vartotojų informavimo reikalavimai	Nustatomi papildomi vartotojų informavimo reikalavimai, keičiasi ikisutartinės standartinės informacijos pateikimo forma
Ydingos praktikos draudimai	Įtvirtinamas draudimas taikyti produktų siejimą, teikti vartojimo kreditą remiantis numanomu sutikimu, teikti nepageidaujamą kreditą, įtvirtinama draudžiama reklama, nauji reklamos reikalavimai
Kreditingumo vertinimas	Detalizuojami kreditingumo vertinimo tikslai ir reikalavimai, įtvirtinamos papildomos vartotojų teisės, kai kreditingumo vertinimas apima automatizuotą duomenų tvarkymą
Bendra vartojimo kredito kaina	Valstybės narės įpareigojamos nustatyti kredito kainos ribojimus
Papildoma apsauga vartotojams, susidūrusiems su finansiniais sunkumais	Didinama vartotojų, kurie susiduria su finansiniais sunkumais, apsauga
Verslo etikos principai, žinios ir gebėjimai	Įtvirtinami verslo etikos principai kreditoriams bei profesinių žinių ir gebėjimų reikalavimai kreditorių darbuotojams

CCDII taikymo sritis išplečiama

- Išplečia taikymo sritį, apimdama daugiau vartojimo kredito tipų (produktų):

CCDII

- Išplečia galiojančios apimties ribas:

Nuomos, išperkamosios nuomos sutartys, kai numatyta **pareiga įsigyti objektą**

Nuomos, išperkamosios nuomos sutartys, kai numatyta pareiga **arba pasirinkimo galimybė įsigyti** objektą.

Kredito sutartys, kurių bendra suteikiamo kredito suma yra **iki 75 000 Eur**

Kredito sutartys, kurių bendra suteikiamo kredito suma yra **iki 100 000 Eur**

EK iki 2025-11-20 įvertins būtinybę reguliuoti kreditavimą tarp asmenų per platformas (NB: VKĮ reguliuoja kredito sutartis, sudaromas per TSPO)

CCDII apima ir tokius vartojimo kreditus, kurių suma **viršija 100 000 Eur**, kai kreditas skirtas **gyvenamosios paskirties NT renovavimui** ir nėra hipotekos.

CCDII taikymo išimtys

❑ Išlaikomos galiojančios išimtys:

Kredito sutartis, kurių vykdymas užtikrintas NT hipoteka.

Kredito sutartis, kurių paskirtis – įgyti nuosavybės teisę į žemę ar kitą NT.

Kredito sutartis, kurias sudarius iš vartotojo reikalaujama įkeisti daiktą ir atsakomybė ribota įkeistu daiktu (lombardo veikla)

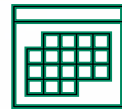
Vartojimo kredito sutartis, nurodytos VKĮ 3 str. 2 d. 5 - 8 p., 10 p.

❑ Įtvirtinama nauja išimtis:

Atidėtiesiems mokėjimams už prekes/paslaugas:

Be palūkanų ir kitų mokesčių. Gali būti reikalaujami tik riboti mokesčiai už pavėluotus mokėjimus (pvz., delspinigiai);

Pilnas atsiskaitymas **per 50 dienų** nuo prekės pristatymo/paslaugos suteikimo;

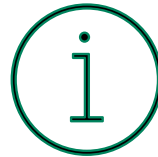
Mokėjimai vykdomi tiesiogiai **prekių pardavėjui/paslaugos teikėjui**, trečiasis asmuo - finansuotojas nedalyvauja.

Jeigu išimtimi nori pasinaudoti didelės* internetinės prekybos platformos, kurios sudaro nuotolinės prekybos sutartis, pilnas atsiskaitymas per **14 dienų**.

* EK rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinio dydžio įmonių

Papildomi vartotojų informavimo reikalavimai

Nustatoma pareiga teikti bendro pobūdžio informaciją ir tinkamus paaiškinimus apie siūlomas vartojimo kredito sutartis, kad vartotojas galėtų išsirinkti tinkamiausią produktą.

Nustatoma pareiga papildomai informuoti vartotoją apie teisę atsisakyti sutarties, jeigu standartinė informacija pateikiama vėliau nei likus vienai dienai iki sutarties sudarymo (įsigaliojimo) ir tokios teisės įgyvendinimo tvarką.

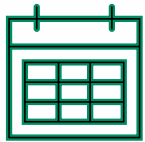

Nustatoma pareiga informuoti vartotoją, kai teikiamas automatizuotu duomenų tvarkymu parengtas asmeniškai pritaikytas pasiūlymas (pareiga informuoti, kad kaina pagrįsta automatizuotu duomenų tvarkymu, atskleisti duomenų šaltinius).

Nustatomi informavimo apie sutarties pakeitimą reikalavimai: pareiga iš anksto pateikti siūlomų pakeičiamųjų aprašymą, nurodant, ar reikalingas vartotojo sutikimas, pakeitimų įsigaliojimo terminą, apskundimo procedūrą.

Ikisutartinė standartinė informacija

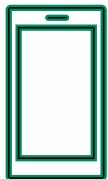

Teikiama iš anksto (*angl. in good time*) iki sutarties sudarymo, o ne jos sudarymo metu. Vartotojas turi turėti pakankamai laiko perskaityti ir suprasti informaciją.

Keičiasi standartinės informacijos pateikimo forma:

- išskiriama **svarbiausia** ir papildoma **informacija**;
- Svarbiausia informacija turi būti pateikiama formos **pirmame puslapyje**, jeigu neįmanoma – ne daugiau kaip 2 puslapiuose.

Keliami standartinės informacijos pateikimo kokybiniai reikalavimai:

- Informacija turi būti aiškiai įskaitoma, gerai matoma;
- Informacija turi būti tiksliai rodoma įvairiais kanalais, pritaikyta prie techninių priemonių galimybių (pvz. mobiliųjų telefonų ekranų).

Svarbiausia informacija

I dalis (visada pirmame puslapyje)

- Kreditoriaus (kredito tarpininko) tapatybė
- Bendra vartojimo kredito suma
- Vartojimo kredito sutarties trukmė
- Vartojimo kredito palūkanų norma
- Bendros vartojimo kredito kainos metinė norma (BVKKMN)
- Bendra vartotojo mokama suma
- Prekės/paslaugos pavadinimas ir kaina
- Išlaidos pavėluoto įmokų mokėjimo atvejais

II dalis (jeigu neįmanoma įtalpinti gerai matomai į vieną puslapį, gali būti teikiama antrame puslapyje)

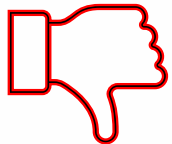
- Įmokos ir jų paskirstymo tvarka
- Mokėjimų nevykdymo pasekmės
- Teisė atsisakyti sutarties
- Išankstinis grąžinimas ir kompensacija
- Kreditoriaus (kredito tarpininko) kontaktai

Ydingos praktikos draudimai

- ❑ Produktų siejimas ir grupavimas:

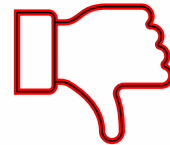
Produktų grupavimas leidžiamas.

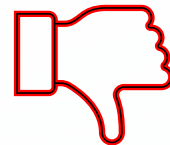
Produktų siejimas draudžiamas, išskyrus *galimas taikyti* nacionalinėje teisėje išimtis dėl:

- ❑ Mokėjimo/taupomosios sąskaitos, kurios tikslas – kaupti lėšas vartojimo kreditui gražinti, kreditą administruoti, kaupti lėšas kreditui gauti;
- ❑ Draudimo sutarties, kuria būtų užtikrintas kredito gražinimas. Tokiu atveju vartotojas turi turėti galimybę pasirinkti ir kitą draudiką, kuris siūlo lygiavertę draudimo apsaugą.

- ❑ Kiti draudimai, susiję su vartotojų sutikimu (valios išraiška):

Nustatomas draudimas suteikti **nepageidaujamą kreditą**, t. y. vartojimo kreditą negavus iš anksto vartotojo prašymo ir aiškaus sutikimo.

Draudimas sudaryti vartojimo kredito sutartį, remiantis **numanomu vartotojo sutikimu**, pvz. naudojant iš anksto pažymėtus pasirinkimo laukelius. Tyla ar neveikimas taip pat neturėtų būti laikomi tinkamu vartotojo sutikimu.

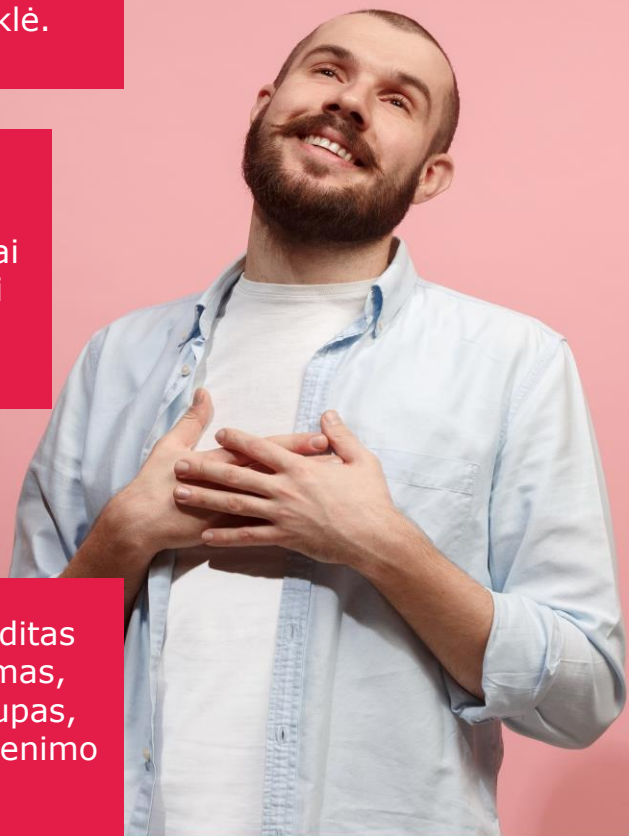
Reklamos draudimai ir papildomi reikalavimai

- ❑ Draudžiama reklama, kuri:

Skatina skolintis, nes tokiu būdu pagerės finansinė būklė.

Teigia, kad neįvykdyti ir turimi kreditiniai įsipareigojimai neturi įtakos kreditui gauti.

Teigia, kad kreditas padidina pajamas, pakeičia santaupas, pagerina pragyvenimo lygį.

**Aiškus ir gerai matomas įspėjimas:
“Dėmesio!
Skolintis pinigus kainuoja pinigus!”
arba lygiavertė formuluotė**

- ❑ Kiti reikalavimai:

Draudimas reklaminiuose ir rinkodaros pranešimuose vartoti formuluotes, dėl kurių vartotojas gali turėti nepagrįstų lūkesčių dėl kredito prieinamumo arba kainos, ar dėl bendros vartotojo mokamos sumos.

Nustatomi kokybiniai reikalavimai standartinei informacijai: informacija turi būti lengvai įskaitoma/aiškiai girdima, pritaikyta prie naudojamos priemonės (pvz., mobiliojo telefono) techninių apribojimų.

Kai neįmanoma gerai matomai ir aiškiai parodyti visos standartinės informacijos, du jos elementai – prekių/paslaugų kaina ir išankstinio mokėjimo suma bei bendra mokama suma ir dalinių mokėjimų suma gali būti teikiama vartotojui naudojantis spustelėjimo, slinkimo, braukimo (*angl. clicking, scrolling or swiping*) funkcijomis.

Kreditingumo vertinimas

- ❑ Kreditingumo vertinimas atliekamas **vartotojo interesų labui**, siekiant išvengti per didelio įsiskolinimo ir neatsakingo skolinimo.
- ❑ Draudžiama skolinti, jeigu, remiantis kreditingumo vertinimo rezultatais, **tikėtina**, kad prievolės pagal vartojimo kredito sutartį nebus įvykdytos.
- ❑ **Nustatoma vertintina informacija**: informacija apie asmens pajamas ir išlaidas bei kitas finansines ir ekonomines aplinkybes (turimi įsipareigojimai, pragyvenimo išlaidos ir pan.).
- ❑ **Nustatoma informacija, kuri negali būti vertinama**: specialių kategorijų asmens duomenys pagal BDAR (pvz., asmens duomenys, kurie atskleidžia rasinę ar etninę kilmę, politines pažiūras, religinius ar filosofinius įsitikinimus, sveikatos duomenys arba duomenys apie fizinio asmens lytinį gyvenimą ir lytinę orientaciją), informacija, gauta iš socialinių tinklų.
- ❑ Tokia informacija turėtų būti aktuali, išsami, tiksli, būtina, teikiama laikantis Reglamente (ES) 2016/679 nustatyto **duomenų kiekio mažinimo principo**.

- ❑ Įtvirtinamos papildomos vartotojų teisės:

Kai kreditingumo vertinimas atliekamas automatizuotai tvarkant asmens duomenis, vartotojas turi teisę reikalauti „**žmogaus įsikišimo**“, t. y.:

- paprašius, gauti kreditingumo įvertinimo paaiškinimą;
- prašyti peržiūrėti vertinimą ir sprendimą.

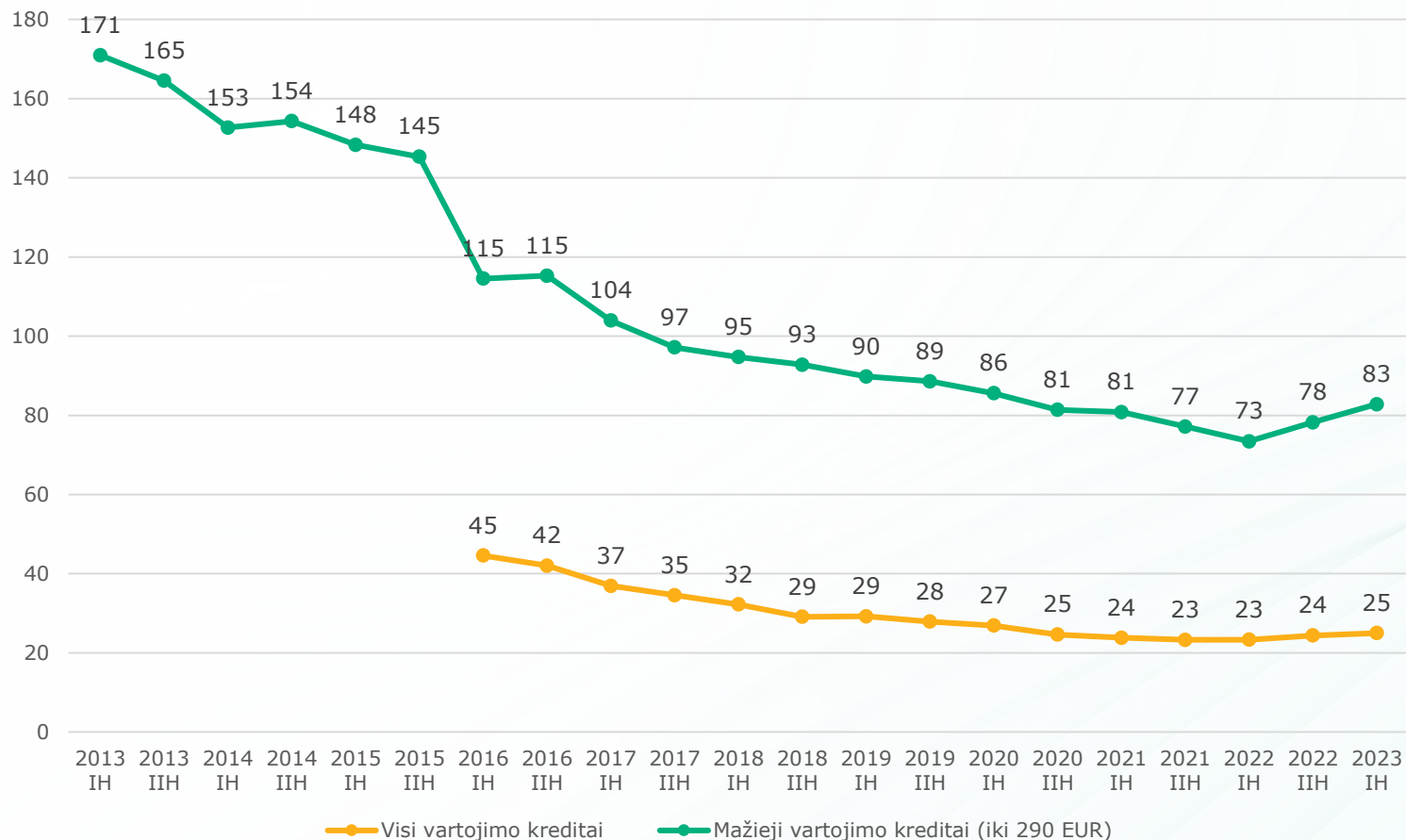

Atmetus paraišką, vartotojas turi būti nedelsiant informuojamas apie tai ir, kai aktualu, nurodoma, kur asmuo galėtų gauti konsultaciją skolos klausimais.

Bendros vartojimo kredito kainos ribojimai

- ❑ Nustatoma valstybių narių pareiga įtvirtinti palūkanų normos, BVKKMN arba bendros kredito kainos viršutines ribas (*angl. caps*).
- ❑ Nustatoma valstybių narių, kurios jau taiko bendros vartojimo kredito kainos ribojimus, galimybė išlaikyti esamą teisinę tvarką.
- ❑ Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatyme (galiojančios redakcijos) nustatyti vartojimo kredito kainos ribojimai taikomi nuo 2016-02-01.

Bendros vartojimo kredito kainos metinė norma, proc.

Apsauga vartotojams, turintiems finansinių sunkumų

Nustatoma pareiga, prieš inicijuojant sutarties nutraukimą ir priverstinį išieškojimą, **taikyti priemones, kurios leistų išsaugoti sutartinius santykius** (*angl. forbearance measures*)*:

sutarties sąlygų keitimas: kredito sutarties termino pratęsimas, įmokų atidėjimas, palūkanų normos sumažinimas, gražinimas dalimis, kt.;

visiškas/dalinis kredito refinansavimas.

*Pareiga įtvirtinta ir 2021 m. lapkričio 24 d. direktyvoje 2021/2167 dėl kredito administratorių ir kredito pirkėjų, kuria iš dalies keičiama CCD.

Nustatoma pareiga nukreipti vartotojus, kurie susiduria arba gali susidurti su sunkumais vykdydami savo finansinius įsipareigojimus, **pas skolos konsultantus** (*angl. debt advisors*).

Kreditoriai privalo įtvirtinti vidaus procedūras, kuriomis remdamiesi dar ankstyvoje stadijoje nustatytų, kurie klientai susiduria su finansiniais sunkumais.

Kas yra skolos konsultantai?

- CCDII keliami reikalavimai paslaugai:

Nepriklausomumas: pagalbą turėtų teikti ne kreditoriai, tarpininkai ir pan.

Visokeriopa pagalba: teisinės konsultacijos, skolos administravimas, finansų valdymas, psichologinė pagalba, socialinė parama.

Gali būti taikomi tik nedideli mokesčiai, kurie padengtų veiklos išlaidas ir nebūtų našta vartotojui.

Lengvai prieinama tiek teritorijos, tiek kalbos aspektais.

Vartotojų aljansas kartu su Europos vartotojų skolų tinklu (ECDN) įgyvendino PEPPPI projektą, susijusį su konsultacijomis įsiskolinusiems asmenims:

- Lietuvoje konsultavimas skolų klausimais fragmentiškas, nėra veikiančio skolų konsultantų tinklo ir koordinacinio centro;
- Sukurta interneto svetainė www.skolai-ne.lt, kurioje vartotojai gali rasti švietėjišką informaciją, savivaldybėse teikiamų nemokamų teisinių konsultacijų kontaktų žemėlapi.

Žinių ir kompetencijos reikalavimai

- ❑ Darbuotojai turi **turėti tinkamo lygio žinias ir gebėjimus**, susijusius su vartojimo kredito sutarčių rengimu, siūlymu ir sudarymu, vartotojų teisėmis kreditavimo srityje ir **jas reguliariai atnaujinti**.
- ❑ Kreditoriai privalo užtikrinti, kad darbuotojai atitiktų žinių ir gebėjimų reikalavimus.
- ❑ Konkrečių būtinausių žinių ir gebėjimų reikalavimų CCDII nenustato, tai palieka **valstybių narių diskrecijai**.